

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad

291 88 Kristianstad

044-250 30 00

www.hkr.se

Självständigt arbete (examensarbete), 15 HP, för

Förskolläraryxamen

HT 2023

Fakulteten för lärarutbildning

I Ur och Skur: En kvalitativ studie om I Ur och Skur-förskollärares erfarenheter av undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv

Ebba Hemberg och Elza Grigane

Författare

Ebba Hemberg och Elza Grigane

Titel:

“I Ur och Skur: En kvalitativ studie om I Ur och Skur-förskollärares erfarenheter av undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv.”

Engelsk titel:

“I Ur och Skur: A qualitative study about I Ur och Skur preschool teachers' experiences of teaching from an outdoor pedagogical perspective.”

Handledare

Laila Gustavsson

Bedömande lärare

Jan Andersson

Examinator

Sara Lenninger och Maria Rosberg

Sammanfattning/Abstrakt

Studien har haft som syfte att undersöka förskollärares erfarenheter gällande undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv, med fokus på I Ur och Skur-förskollärare. I Ur och Skur är ett koncept och en pedagogik som grundar sig i Friluftsförskolan och en växelverkan mellan olika miljöer för att bidra till lärande hos barn. Utifrån förskollärares erfarenheter av utomhuspedagogisk undervisning gjordes en kvalitativ undersökning med semistrukturerade intervjuer. Förskollärarna som deltog i studien är verksamma inom förskolor som har I Ur och Skur Utveckling AB som huvudman. Intervjuerna genomfördes online då förskolorna hade stor geografisk spridning. Aspekter som växelverkan mellan miljöer, upplevelsebaserat lärande, platser för lärande och förskollärares roll i undervisning är några av de centrala faktorer som syns i resultatet. Intervjuerna har kategoriserats och analyserats utifrån fyra av utvecklingspedagogikens begrepp: lärandets akt, lärandets objekt, metakognitiva samtal och erfärande. Utvecklingspedagogiken har använts som ett verktyg för att förstå resultatet. Med hjälp

av förskollärarnas erfarenheter har vi skapat en bild av de möjligheter och begränsningar som kan finnas samt hur man kan ta sig an undervisning utomhus med bästa möjliga effekt.

Ämnesord

I Ur och Skur, utomhuspedagogik, upplevelsebaserat lärande, utevistelse, utvecklingspedagogik, växelverkan

Author

Ebba Hemberg och Elza Grigane

Title

“I Ur och Skur: A qualitative study about I Ur och Skur preschool teachers' experiences of teaching from an outdoor pedagogical perspective.”

Supervisor

Laila Gustavsson

Assessing teacher

Jan Andersson

Examiner

Sara Lenninger och Maria Rosberg

Keywords

I Ur och Skur, outdoor education, experience-based learning, outdoor stay, developmental pedagogy, reciprocation.

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till alla förskollärare som har deltagit i studien och visat intresse för vårt examensarbete. Det har varit så intressanta samtal och intervjuer som vi har blivit väldigt inspirerade av. Era erfarenheter som ni har delat med er av kommer vi ta med oss när vi kommer ut som färdiga förskollärare och utomhuspedagogiken kommer vara en del av oss oavsett arbetsplats. Ni har bidragit med att vi har kunnat skapa en bild av hur man kan använda miljön som ett verktyg i undervisning.

Stort tack till vår handledare Laila Gustavsson som varit en stöttepelare och inspirationskälla till examensarbetet. Du har fått oss och tänka efter samtidigt som du verkligen gett oss förutsättningar att skapa en helhet i studien.

Slutligen vill vi tacka varandra och oss själva för att vi lyssnat på varandra och under hela processen respekterat varandra. Vi har gett varandra möjlighet att ta mindre ansvar under vissa perioder och mer ansvar under andra. Det har verkligen varit “ge och ta” och positiva vibbar under hela processen (och så klart mycket kaffe).

Ebba Hemberg och Elza Grigane

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	6
1. Inledning	8
1.1 I Ur och Skur	9
1.2 Styrdokument.....	10
2. Syfte och frågeställningar	10
3. Litteraturgenomgång	12
3.1 Utomhuspedagogik.....	12
3.2 Platsens betydelse för utomhuspedagogik.....	13
3.3 Utomhuspedagogikens inverkan på lärande	14
3.5 Sammanfattning.....	16
3.6 Teoretiskt perspektiv	16
4. Metod	18
4.1 Intervjuer	18
4.2 Val av deltagare	20
4.3 Genomförande	21
4.3.1 Pilotstudie.....	21
4.3.2 Genomförande av huvudstudien	22
4.4 Bearbetning och analys av data	22
4.5 Etiska överväganden.....	23
4.6 Metodkritik	24
5. Resultat	25
5.1 I Ur och Skur-förskollärares erfarenheter av undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv	25
5.1.1 Växelverkan mellan miljöer i undervisningen.....	25

5.1.2 Planerad undervisning utomhus.....	26
5.1.3 Förskollärarens roll och strategier.....	28
5.1.4 Platsen och upplevelsen.....	29
6. Sammanfattande analys av resultatet.....	30
6.1 Lärandets akt.....	30
6.2 Lärandets objekt.....	32
6.3 Barns erfارande.....	33
7. Diskussion.....	34
7.1 Resultatdiskussion.....	34
7.1.1 Utomhuspedagogik.....	34
7.1.2 Barns lärande.....	35
7.1.3 Platsens betydelse för lärande.....	36
7.2 Konsekvenser för yrkesrollen.....	37
8. Referenser.....	39
9. Bilagor.....	42
Bilaga 1 – Intervjuguide.....	42
Bilaga 2 - Missivbrev.....	44
Bilaga 3 – Samtyckesblankett.....	45

1. Inledning

En typisk dag på förskolan spenderar barn stora delar av sin tid utomhus. Av den anledningen har det blivit allt viktigare att ta vara på utomhuspedagogiken i de svenska förskolorna. Däremot finns det aspekter som motverkar utevistelsen, så som att allt fler människor bor i städer och de digitala verktygens inverkan. För många barn kan timmarna som spenderas utomhus under förskoletiden vara den enda utevistelsen de får på hela veckan.

Ledare inom Friluftsförbundet utvecklade under 1980-talet en förskola med grund i Friluftsförbundets verksamhet. Den fick namnet I Ur och Skur och ett flertal förskolor med detta koncept växte snabbt fram. Pedagogiken grundar sig i friluftslivet, miljöfrågor och att barnen ska stå i centrum för en upplevelsebaserad pedagogik, där barnen får möjlighet att lära med alla sina sinnen i meningsfulla sammanhang (Friluftsförbundet 2019).

Studien grundar sig i ett intresse för utomhuspedagogik och hur man kan ta vara på utevistelsetiden på förskolan för att bedriva undervisning. Vår nyfikenhet riktar sig mot de erfarenheter förskollärare, som arbetar inom I Ur och Skur, har av undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv. Studien har genomförts via intervjuer och avgränsades till förskolor som har I Ur och Skur Utveckling AB som huvudman, då de har samma riktlinjer att förhålla sig till. Vilket bidrar till liknande förutsättningar att arbeta med I Ur och Skur pedagogiken och utomhuspedagogik. Vi ser på utevistelsen som en plats där förskollärare har möjlighet att planera, inspirera och möjliggöra undervisning i varierad miljö. Tanken är att kunna dela med oss av erfarenheter från förskollärare som arbetar mer aktivt och har större kunskaper av utomhuspedagogik. Därav är förhoppningen att bidra med ny kunskap och en nyanserad bild från förskollärare som arbetar med utomhuspedagogik dagligen.

Vi anser att studien är relevant då vi upplever att det finns oklarheter omkring vad utomhuspedagogik är samt hur man kan använda sig av det. Av våra erfarenheter används utemiljön inte lika flitigt för planerad undervisning och spontant lärande som inomhusmiljön gör. Med hjälp av erfarenheter som I Ur och Skur förskollärare har är vår förhoppning att kunna bidra med ytterligare kunskap och förtydliga vad utomhuspedagogik i praktiken är. Förhoppningen är att kunna ge konkreta exempel

utifrån förskollärares erfarenheter och därefter diskutera dem utifrån befintlig forskning. Likaså är avsikten att kunna inspireras själva och möjligtvis inspirera andra att ta vara på utevistelsen för att bedriva undervisning.

1.1 I Ur och Skur

I Ur och Skur pedagogiken tog sin början under 1980-talet och grundar sig i bland annat friluftsliv, utomhuspedagogik och upplevelsebaserat lärande. Grundtanken med pedagogiken är att ge barnen naturupplevelser för att kunna bygga en grund hos dem till ett mer hållbart leverne (Friluftsförbundet, u.å.). Pedagogiken har utvecklats i samråd med Skolverket och bygger på förskolans och skolans läroplaners riktlinjer. Det upplevelsebaserade lärandet beskrivs som en central del för I Ur och Skurpedagogiken. Med hjälp av ett upplevelsebaserat lärande är tanken att barn lär sig genom alla sina sinnen. När de ges möjlighet att uppleva och upptäcka med hjälp av hela kroppen på platser där det specifika lärandet har sitt ursprung görs lärandet meningsfullt (Gustavsson & Söderberg 2021). Att upptäcka världen via sinnesintryck ger barndomsminnen ett annat liv, då barn ofta upplever naturen mer fysiskt nära än vuxna. Barn rör sig nära marken och på så sätt känner de gräset när de kryper och upptäcker insekter på nära håll. Sinnesintrycken är avgörande för vad en minns och har både ett subjektivt och kulturellt värde. Vilka sinnesintryck vi minns och sätter värde på avgörs av vilket samhälle vi lever och växer upp i (Änggård 2014).

Då undervisning bedrivs i naturen får barn möjlighet att inhämta kunskap samtidigt som aspekter så som social gemenskap och rörelse blir tillgodosedda och stimulerade. Likväl kan utomhuspedagogiken fungera motiverande för de barn som inte utmanas eller stimuleras av traditionellt lärande inomhus (Friluftsförbundet, 2019).

Att endast bedriva undervisning utomhus gör det inte per automatik till en I Ur och Skur förskola. För att kunna titulera sig som en I Ur och Skur förskola behöver man uppfylla vissa krav, så som att I Ur och Skur pedagogiken genomsyrar hela förskolan eller bara en viss avdelning. Samt att Friluftsförbundets verksamhetsgrenar inkluderas i arbetet. Personalen behöver kontinuerligt fortbilda sig, initiera samverkan med vårdnadshavare samt genomföra årliga systematiska kvalitetsarbeten. Enkätundersökningar, utvärderingar och årliga berättelser från verksamheten vidareförs till I Ur och Skur Utveckling AB (Gustavsson & Söderberg 2021). I resterande delar av

studien kommer I Ur och Skur benämnas som "IUS". Dessutom kommer vi använda oss av samlingsnamnet förskollärare i studien då det är den målgrupp som vi riktar oss mot. Forskningen använder olika benämningar, men vi väljer att använda oss av benämningen förskollärare.

Vi väljer, i denna studie, att definiera utomhuspedagogik på samma sätt som Szczepanski (2007). Han beskriver hur Nationellt Centrum för Utomhuspedagogik, NCU, definierar utomhuspedagogik på följande sätt "*Utomhuspedagogik är ett förhållningssätt som syftar till lärande i växelspel mellan upplevelser och reflektion grundat på upplevelser i autentiska situationer*" (Linköpings Universitet, Centrum för miljö- och utomhuspedagogik 2004 se Szczepanski, 2007, s. 11).

1.2 Styrdokument

Förskolans läroplan (Skolverket 2018) lyfter miljön som barnen vistas i dagligen som en viktig aspekt för barns utveckling och lärande. Detta lyfts också i Skollagen i kapitel 8, 8§ där det beskrivs hur barnen i förskolan skall erbjudas en god miljö att vistas i (SFS 2010:800). Miljön är en grundpelare i undervisningsmöjligheter samt för barns förutsättningar för lärande och utveckling. Förskolan ska främja utveckling och välbefinnande hos de individer som vistas i verksamheten genom att individanpassa undervisningen och ge barnen möjlighet att lära sig med alla sina sinnen. På så sätt skapas tillfällen för mångsidigt lärande (Skolverket 2018).

Likväl beskriver skolans läroplan hur tillämpandet av ett miljöperspektiv i undervisningen kan bidra till ett mer hållbart leverne och livsstil. Dessutom ges barnen möjlighet att utveckla en förståelse för det ansvar de har för sin direkta närmiljö som de har möjlighet att påverka (Skolverket 2022). Barnkonventionen belyser bland annat barnets bästa och barns rätt till liv, överlevnad och utveckling som viktiga aspekter av barns rättigheter (SFS 2018:1197). Då detta är lag har förskollärarna en skyldighet att arbeta för att tillgodose barns rättigheter enligt barnkonventionen.

2. Syfte och frågeställningar

Studien syftar till att undersöka förskollärares erfarenheter gällande undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv. Detta med bakgrund i att det inte finns så mycket

tidigare forskning om utomhuspedagogik. Vi har erfarenhet av att förskollärare på traditionella förskolor inte bedriver undervisning i utomhusmiljö i samma utsträckning som de gör inomhus. Utevistelsen blir snarare en rastning av barn som motiveras med att barn lär sig av att vara utomhus. Vilket är ytterligare en anledning till att vi vill utforska ämnet närmre.

För att uppnå syftet har tre forskningsfrågor formulerats. De lyder som följande:

- Hur talar I Ur och Skur-förskollärare om undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?
- Vilka möjligheter menar I Ur och Skur-förskollärare att det finns med undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?
- Vilka utmaningar menar I Ur och Skur-förskollärare att det finns med undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?

3. Litteraturgenomgång

I kommande kapitel presenteras ett urval av tidigare forskning som har gjorts inom ämnet utomhuspedagogik. Samt litteratur som belyser ämnen som är relevanta i förhållande till forskningsfrågorna. Slutligen presenterar vi det teoretiska perspektiv som är utvecklingspedagogik vilket vi kommer använda oss av i analysen av resultatet.

Vi har uppmärksammat att majoriteten av forskningen som vi hittat är gjord år 2014 eller tidigare. Detta är något vi är medvetna om och kommer problematisera ytterligare i diskussionen.

3.1 Utomhuspedagogik

Fägerstam (2012) beskriver att utomhuspedagogik kan upplevas som svårt att definiera. Hon menar att det finns missuppfattningar om att utomhuspedagogik är undervisning som alltid förekommer utomhus, vilket inte stämmer överens med vad utomhuspedagogik egentligen är. I denna studie väljer vi av den anledningen att definiera utomhuspedagogiken som beskrivits tidigare enligt Szczepanski. Nämligen att *“utomhuspedagogik är ett förhållningssätt som syftar till växelspel mellan upplevelse och reflektion grundat på upplevelser i autentiska situationer.”* (Linköpings Universitet, Centrum för miljö- och utomhuspedagogik 2004 se Szczepanski, 2007, s. 11).

Pedagogiken har utvecklats till något mycket mer än att enbart bedriva undervisning utomhus. En gemensam grund för utomhuspedagogiken är det upplevelsebaserade lärandet. Alltså att befinna sig i naturen och upptäcka den med alla sina sinnen (Öhman 2011).

Änggård (2014) beskriver att den upplevelsebaserade pedagogiken framträder inom IUS, genom att alltid ha barnen i centrum och erbjuda de möjlighet till att utforska med hela kroppen. Konkreta upplevelser och erfarenheter bidrar till att barn får möjlighet att både lära och reflektera över sin omvärld. Detta sker dels enskilt, dels gemensamt där samtal om vad de varit med om är i fokus. Samtalen kan bidra till att barnen börjar skapa förståelse för helheten av sina upplevelser och hur omvärlden är uppbyggd. Dessutom kan de enklare se olika samband med hjälp av gemensam reflektion. Utomhuspedagogiken ger barnen möjlighet att både vara fysiskt aktiva och emotionellt engagerade (Änggård, 2014).

Dewey (1999) menar att de praktiska elementen av att uppleva och erfara något bidrar till en livslång kunskap. Av den anledningen menar han att lärare i förskola och skola behöver nyttja de praktiska elementen i sin undervisning. Dewey (2004) menar att människan lär sig genom att lösa olika uppgifter och situationer, och att kunskap skapas när personen aktivt deltar i lärandet. Detta kallar han för intelligent action vilket är en lärandeprocess som sker i den upplevelsebaserade undervisningen.

En central aspekt av utomhuspedagogiken är fokus på undervisning och lärande. Då undervisning genomförs utomhus bidrar förskollärare med relevanta begrepp och möjlighet att skapa kunskap om diverse fenomen som barnen kan upptäcka i naturen. Det ska alltså finnas en systematisk planering och tanke bakom vistelsen och ett lärandeobjekt, snarare än att endast vistas i naturen (Öhman 2011). Dewey (1999) menar att det som är bekant för barn är det som oftast fångar deras intresse. En utgångspunkt i barnens intresse kan bidra till att utveckla fler perspektiv hos barn för dilemman som kan uppstå i vardagen. Vardagliga fenomen som barn stöter på och intresserar sig för kan med fördel vara en utgångspunkt för planering av verksamheten.

3.2 Platsens betydelse för utomhuspedagogik

Inom utomhuspedagogiken kompletteras de didaktiska frågorna *vad*, *hur* och *varför* med *var*. Det vill säga platsens betydelse för undervisning och lärande poängteras, vid utomhusvistelse är det av stor betydelse att skapa platsidentiteter och platser för lek, undervisning och trygghet. Änggård (2012) visar att det behövs en aktiv och närvarande förskollärare för att skapa goda platsidentiteter för barnen. Vid skapandet av lekmiljöer och lärmiljöer såväl som vardagliga miljöer utomhus är barnens trygghet av hög prioritet. Av den anledning är det fördelaktigt att skapa rum i naturen som representerar faktiska rum i barnens vardag, detta menar Änggård bidrar till barns identitetsskapande och utveckling såväl som omsorg.

Öhman (2011) fann att tryggheten av att återkomma frekvent till en plats är viktig, däremot kan det förhindra barns nyfikenhet. Han menar att nya platser bidrar till upptäckarglädje och engagemang. Han lyfter vikten av att variera mellan platserna såväl utomhus som inomhus. Fägerstam (2012) talar om utomhuspedagogik som ett komplement till övrig undervisning, att en använder sig av specifika platser för undervisning av ett fenomen för att skapa en mer personlig och relaterbar undervisning.

Platsen ska alltså bidra med något mer än att enbart vara en plats där undervisning genomförs, på så sätt blir undervisningen mer meningsfull. Szczepanski (2009) fann att växelverkan mellan utom- och inomhusmiljöer var bidragande till lärande hos barn. Utomhusrummet ökar möjligheterna för barn att lära sig med hela kroppen, med hjälp av utomhuspedagogiken skapar sig barn en tydligare verklighetsanknytning. Utomhuspedagogikens anknytning till platsen där undervisningen genomförs på är en viktig aspekt för det kroppsliga lärandet. För att lärandeobjektet ska nå fram till barnen med förstahandserfarenheter av naturen behöver förskollärarna se mervärdet i att befinna sig utomhus. Trots många positiva aspekter av uterummet fann Szczepanski (2009) i sin studie ingen avsevärd skillnad mellan vad barnen lär sig i undervisning som bedrivits inomhus respektive utomhus.

Platser är inte enbart viktiga för barns identitetsskapande, det är även en central byggsten för att skapa goda undervisningssituationer. Szczepanski (2013) har kommit fram till att undervisning utomhus bidrar till ett situerat lärande. Han menar att ett användande av naturen som rum för lärande innebär att kopplingar mellan lärandeobjektet och fenomenet kan ske omedelbart. Det ger en direkt möjlighet att sammankoppla teori och praktik, vilket ökar chanserna för barn att förstå lärandeobjektet.

Att undervisning utomhus kan var motiverande för elever fann likaledes Norwood, Lakhani och Kendall (2020), i en studie genomförd i Australien. Resultaten av deras undervisning tydde på att eleverna hade lättare att hålla fokus på det de arbetade med i undervisningen när de befann sig utomhus än inomhus. Samt att förskollärarna hade mer tid och möjlighet att stötta och instruerar i uppgifterna än när de befann sig inomhus. Däremot såg de ingen större förändring i studieresultaten hos barnen som fått sin undervisning utomhus och de barnen som fått undervisningen inomhus.

3.3 Utomhuspedagogikens inverkan på lärande

Cooper (2015) menar att lek och undervisning i utomhusmiljö har flera bidragande faktorer till barns utveckling. Ämneskompetenser, motorik och en förbättrad hälsa är några av de fördelar som framkommit i studien. Utomhuspedagogik bidrar bland annat till fysisk aktivitet, som i sin tur bidrar till både mental och fysisk utveckling. På så sätt skapas bättre förutsättningar för barn att lära sig nya saker. Då barn ges möjlighet att vistas i naturliga miljöer kan de dra fördel av de positiva aspekter utomhuspedagogik

bidrar med (ibid.). Utomhusundervisning generar även en friare tidsaspekt av undervisningen än om den skulle skett inomhus. Genom att befinna sig utomhus kan barnen flyta mellan undervisning och fritid och på så sätt minska stress, öka fokus och koncentration (Szczepanski 2013).

I Faskunger, Szczepanski och Åkerbloms (2018) forskningsöversikt lyfts vikten av fysisk aktivitet för att skapa en bättre inlärningsförmåga. De åsyftar studier vars resultat visar att det finns samband mellan fysiskt aktiva barn och en bättre prestation under skoldagen. De barn som inte är lika fysiskt aktiva presterar inte heller lika bra under en hel skoldag. Författarna nämner likaså att mängden fysisk aktivitet under en dag är betydelsefull för att ge barnen positiva effekter för deras kognitiva utveckling. Utomhuspedagogik och regelbundna vistelser i naturen har visat på att barn utvecklar mer självförtroende, sociala förmågor, självmedvetenhet och generellt välmående än de barn som endast får delta i klassrumsundervisning. Detta är något som även framgår i Änggårds (2012) forskning, som beskriver hur viktiga förskollärarna är för att bidra till meningsskapande och trygghet i utomhusmiljön. Med hjälp av förskollärare ges barnen möjlighet till lärande och utveckling såväl inomhus som utomhus. Flera gånger blir förskollärares gedigna arbete framlyft som grunden i utomhusvistelsen, förskollärares engagemang är anledningen till att undervisning kan bedrivas utomhus.

Öhman (2011) framhåller fördelar som uppstår runt omkring barns lärande vid implementering av utomhuspedagogik. Däremot skriver han hur viktigt det är med en hög pedagogisk kvalitet för att lärandet ska bidra till alla positiva effekter. Stort ansvar läggs alltså på förskollärares kompetens, engagemang och kunskap inom området. Öhman menar att barn ofta kommer ihåg att undervisning skett utomhus, även flera år efter undervisningstillfället. Däremot finns det inget som tyder på att de kommer ihåg lärandeobjektet tydligare, de har endast visat sig minnas platsen för undervisningen. Återigen läggs det stor vikt vid förskollärares planering för att skapa meningsfulla lärandesituationer. Det är alltså inte tillräckligt att enbart genomföra planerad undervisning utomhus. Fokus läggs på barns intressen och tidigare erfarenheter för att skapa meningsfullt lärande utomhus. Ärleman-Hagsér (2008) menar på att det är fördelaktigt att ha med barnens tankar och minnen av deras upplevelse av utomhusvistelsen och varför de befunnit sig i skogen. Detta är en del av de demokratiprocesser barn ska ges möjlighet att delta i under sin tid i förskolan.

Likväl menar Ärleman-Hagsér (2008) att man behöver förhålla sig kritisk till utomhuspedagogiken. Detta för att kunna skapa sig en nyanserad bild av pedagogiken och inte bygga upp en falsk bild av att allt inom utomhuspedagogik och i utevistelsen endast är av godo, hälsosamt och utvecklande.

3.5 Sammanfattning

Återkommande i forskningen kan vi se flera resultat kring att bedriva undervisning utomhus så som vikten av en närvarande förskollärare, positiva hälsoaspekter och fördelar för barns lärandeprocess.

I den utomhuspedagogiska undervisningen beskrivs det ofta att barnen behöver få uppleva med hela kroppen och alla sina sinnen, vilket är grundprincipen för det upplevelsebaserade lärandet. För att det ska bli möjligt är det av stor vikt att förskollärarna är väl insatta i det de arbetar med och tar vara på det barnen visar intresse för samt deras tankar och idéer. Förskollärarna behöver själva vara aktiva, närvarande och delaktiga i undervisningen och låta barnen få delta rent praktiskt i det som de ska lära sig om. Att vara väl insatt, ha en tillåtande attityd och ge barnen möjlighet att uppleva olika fenomen kan bidra till ett mer långvarigt lärande.

Utomhuspedagogiken ger möjlighet till ett situerat lärande där platsen har stor betydelse. Att befinna sig utomhus har visat sig ha många positiva hälsoaspekter. Det framstår likaså som att barn har lättare att bibehålla fokus och förbli engagerade i undervisningen när den genomförs utomhus.

3.6 Teoretiskt perspektiv

Utifrån studiens syfte som är att undersöka IUS förskollärares erfarenheter av att bedriva undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv har begrepp ur det utvecklingspedagogiska perspektivet valts ut. De begreppen är *lärandets akt*, *lärandets objekt*, *metakognitiva samtal* och *erfarande*.

Barn erfar sin omvärld via upplevelser och kommunikation och utvecklingspedagogikens huvudfokus är att ge barn möjligheter att förstå sin omvärld. Genom att synliggöra deras tankar och erfarenheter med hjälp av kommunikation blir deras inre värld synlig för barnen själv och andra. Vilket kräver förskollärare med öppna attityder och viljan att lära sig om hur varje barn tänker. Teorin handlar till stora delar om

hur förskollärare kan beakta barns olikheter och tidigare erfarenheter för att bidra till ett meningsfullt lärande (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson 2014).

Det förskolläraren vill synliggöra i sin undervisning benämns som *lärandets objekt*, vilket är det som barnets medvetande skall riktas mot. För att barn ska utveckla ett kunnande om lärandeobjektet behöver förskolläraren vara väl insatt i ämnet och planera undervisningen utifrån vad de vill synliggöra för barnet, och vilket lärande de vill att barnen ska få med sig från undervisningen. Barns lärande sker i nära relation mellan handling och aktivt tänkande, av den anledning räcker det oftast inte att endast förse barn med material för att lärandet ska ske. För att barn ska förstå materialet och lära sig behövs ofta aktiv kommunikation. Genom språkliga verktyg skapas mening och specifika aspekter kan synliggöras (Doverberg, Pramling & Pramling Samuelsson 2019).

Pramling Samuelsson och Asplund Carlsson (2014) menar att synliggörandet av *lärandets objekt* sker i *metakognitiva samtal*, vari det möjliggörs att göra det osynliga i ens tankevärld blir synligt för omvärlden. I de metakognitiva samtalen är förskollärarens avsikt att barnen ska tänka efter, reflektera över och kommunicera sina tankar. Det är ett verktyg i att få barnen att tänka efter om vad de gör och varför. Barns lärande sker i konkreta situationer som ger dem erfarenheter, i *lärandets akt*. De metakognitiva samtalen i situationen knyter an det som görs praktiskt för att göra det möjligt för barnen att skapa meningsfulla erfarenheter. *Lärandets akt* handlar så vida om barns sätt att erfara och skapa en egen förståelse för omvärlden med kommunikation som grundpelare. För att det ska kunna ske behöver förskollärarna ha en tillåtande attityd samt tillit till barns tankar och sätt att uttrycka sig. Dessutom beskrivs lärandets akt som de tillvägagångssätten och de metoder som används för att ge barnen förutsättningar för ett meningsfullt lärande. Således hur förskolläraren lägger upp sin undervisning och hur de beaktar barnens intressen, tankar och idéer i sin undervisning (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson 2014).

Begreppet *erfarande* handlar om att barn lär genom att göra, undersöka och experimentera samt att reflektera över sina handlingar och upplevelser. Det är förskollärarens roll att bidra till de möjligheterna. Då förskollärare skapar förutsättningar för barnen att vara aktiva deltagare i sin eget lärande ges de möjlighet att skapa meningsfulla erfarenheter. Samspelet mellan barnets egna förmågor och deras omvärld bidrar till att de kan skapa en förståelse för hur världen och olika fenomen i den, fungerar.

Erfarande är alltså den egna bild som barn skapar av världen genom att uppleva och reflektera över olika händelser som de är med om. För att skapa förutsättningar för meningsfullt lärande är det centralt för förskollärarna att utgå från barns intressen och behov. Barn erfar med hjälp av andra, i samspel, såväl som på egen hand. Det behöver finnas en tanke bakom undervisningen och en medvetenhet från förskolläraren om lärandeobjektet i undervisningen. Att enbart bidra med material eller en plats är inte tillräckligt för att skapa ett meningsfullt lärande (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson 2014)

4. Metod

Studien avser att samla in kvalitativa data då syftet är att undersöka förskollärares erfarenheter gällande undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv. Denscombe (2018) menar att kvalitativa data tar sin form ur ord, exempelvis att genom intervjuer samla in förskollärares erfarenheter, uttalade ord, gällande ett ämne. Då en vill få syn på människors erfarenheter är kvalitativa intervjuer en fördelaktig metod att använda sig av. Därav används kvalitativa, semistrukturerade intervjuer i studien då det ansågs vara den mest passande metoden i relation till studiens syfte. Vidare i detta avsnitt kommer bland annat genomförande i detalj, analys av insamlade data och etiska aspekter beskrivas och problematiseras.

Trots att det finns begränsad forskning omkring utomhuspedagogiken är majoriteten av den positiv. Av den anledningen har vi gjort vårt yttersta till att hålla oss objektiva i studien. Samtidigt som man inte kan förneka det faktum att ickemänskliga krafter så som väder kan påverka undervisningen och då om något är platsens betydelse för undervisningen avgörande.

4.1 Intervjuer

Denscombe (2018) menar att intervjuer är en metod som är fördelaktig att använda för att synliggöra bland annat människors erfarenheter. Studiens syfte är att undersöka förskollärares erfarenheter gällande undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv. Intervjuerna bidrar till att förskollärarna ges möjlighet att uttrycka sina erfarenheter av ämnet. Intresset ligger i hur de väljer att använda sig av

utomhuspedagogisk undervisning samt vilka möjligheter och begränsningar de ser med det. Därav har semistrukturerade forskningsintervjuer valts som datainsamlingsmetod.

En semistrukturerad intervju innebär att ett antal intervjufrågor har formulerats angående ett visst ämne. Frågorna är formulerade på ett sätt som bidrar till öppna svar där intervjupersonens åsikter blir synliga. Intervjuaren är också mer öppen och flexibel vilket leder till att spontana följdfrågor och ordningsföljden på frågorna kan förändras (Denscombe 2018).

Holme och Krohn Solvang (1997) lyfter vikten av att ha en intervjumanual eller handledning vid kvalitativa intervjuer som stöd. I den har det skrivits fram frågeställningar före intervjun, manualen behöver inte följas nitiskt varken i ordningsföljd eller innehåll. Detta eftersom det kan dyka upp sidospår i intervjun när undersökningsspersonerna svarar som kan vara av relevans för studien. Manualen skall fungera som en utgångspunkt och minneslista för intervjun och ska ge undersökningsspersonen möjlighet att svara på ett naturligt sätt. I vårt arbete har vi valt att kalla detta för ”intervjuguide” där vi skrivit fram våra problemställningar och några frågor som riktlinjer i intervjun (se bilaga 1).

Intervjuerna har genomförts online, via videosamtal. En fördel av att genomföra online-intervjuer med hjälp av videosamtal är bekvämligheten. Eftersom intervjun sker online sparas både tid och pengar likaledes öppnas möjligheten att finna fler personer som vill ställa upp på intervjuer. Möjligheterna att personer vill bli intervjuade blir större eftersom ett större geografiskt område kan förfrågas såväl som deltagarnas tidsbegränsning och möjlighet att ställa upp påverkas positivt (Bryman 2018). Eftersom studien syftar att intervju förskollärare som arbetar på förskolor där IUS är huvudman var online-intervjuer den mest optimala metoden. Av de tio förskolor som har IUS som huvudman låg ytterst få i vår geografiska närhet, därav föll valet på online-intervjuer.

Begränsningar som kan uppstå med online-intervjuer är diverse tekniska störningar. Uppkopplingen kan till exempel vara dålig, vilket i sin tur kan leda till svårigheter att höra och förstå det den intervjuade förmedlar. Dessutom tenderar potentiella intervjupersoner mer frekvent att inte svara i samband med intervjun då intervjun genomförs online (Bryman 2018). Hallin och Helin (2018) menar på att det finns fördelar med att använda sig av digital videoteknik vid intervjuer. Bland annat får den som intervjuar bättre möjlighet att tolka ickeverbala signaler, så som ansiktsuttryck och hur

personen reagerar. Samtidigt som det skapas en mer närvarande känsla av att se varandra fysiskt än om intervjun skulle genomförts via telefon. I online intervjuer finns däremot risken att intervjupersonen inte håller sig till samtalet. Att personen i fråga inte kan hålla fokuset på grund av den miljön de befinner sig i eller helt enkelt håller på med annat samtidigt som intervjun pågår. Den här typen av störningar kan påverka kvaliteten på intervjun negativt.

4.2 Val av deltagare

Inför utskickandet av missivbrev till förskolorna gjordes ett slumpmässigt urval utifrån samtliga tio IUS förskolor som har IUS Utveckling AB som huvudman. Att valet föll på IUS förskollärare beror på att de arbetar dagligen med utomhuspedagogik och har på så sätt ett större repertoar av erfarenheter om ämnet. Vi skrev ut alla förskolornas namn på lappar som lades i en skål och därefter drogs fem lappar och de förskolorna vars namn stod på lapparna var de förskolor som kontaktades. Denscombe (2018) menar på att det är viktigt att ha förståelse för att *slumpmässiga urval* inte innebär att vem som helst duger eller att besluten är helt planlösa, utan att det slumpmässiga urvalet kan ha gjorts utifrån en förutbestämd urvalspopulation. Vilket vi har haft i åtanke när vi slumpat fram fem förskolor ur en större urvalspopulation, bestående av tio förutbestämda förskolor. En risk vi ser med urvalet är att om få personer skulle svara på våra intressebrev kommer vi att behöva göra ett bekvämlighetsurval utifrån den situationen.

Vid det första utskicket fick vi endast respons från en förskollärare, därav tog vi beslutet att även kontakta resterande förskolor som har I Ur och Skur Utveckling AB som huvudman. På så sätt gjordes ett bekvämlighetsurval utifrån de förutsättningar vi hade. Denscombe (2018) beskriver att ett bekvämlighetsurval sker i de flesta urvalsprocesser på ett eller annat sätt. Bekvämligheten ska däremot inte vara den faktor som en ska använda sig av för att göra urvalet. Eftersom vi redan i början hade en urvalspopulation att arbeta med men ingen som svarade i första omgången av förfrågan om deltagande blev vårt bekvämlighetsurval i att intervju de första som erbjöd sig att delta i det andra utskicket.

Intervjuerna genomfördes med förskollärare som arbetat olika länge inom IUS. Nedan presenteras en sammanställning på deltagarna med fiktiva namn där det

framkommer information om barngruppsåldrar, hur länge de varit verksamma som förskollärare som hur länge de verkat inom IUS.

Namn	År för förskollärarexamen	Barns ålder i verksamheten där förskolläraren arbetar	År då förskolläraren blev verksam inom I Ur och Skur.
Karin	2014	1–6	2014
Elin	2013	1–6	2022
Susanne	2006	1–3	2016
Isabelle	1989	Främst 1–2 men även 3–6 ibland	1992

Tabell 1. En tabell över de deltagande förskollärarna med fiktiva namn. Information om examensår, barngruppsåldrar samt hur länge de varit verksamma inom IUS presenteras.

4.3 Genomförande

I detta kapitel beskriver vi mer djupgående hur datainsamlingen har genomförts. Samt vilka tillvägagångssätt vi har valt för att bidra till en valid studie med god forskningsetisk praxis.

4.3.1 Pilotstudie

Inför de intervjuer som ligger till grund för studien gjordes ett aktivt val av att genomföra en pilotstudie. En förskollärare som arbetar på en licenstagande IUS förskola, erbjöd sig att delta i vår pilotstudie. Pilotstudien har genomförts för att testa frågornas relevans i relation till syftet med undersökningen såväl som de valda forskningsfrågorna inför huvudstudien. På så sätt fanns det möjlighet att göra ändringar för bästa möjliga resultat från intervjuerna. Efter pilotstudien gjordes inga större förändringar i intervjuguiden förutom att omformulera enstaka frågor. Frågornas relevans i relation till forskningsfrågorna blev bekräftad.

Denscombe (2018) menar att det är fördelaktigt att en pilotstudie genomförs innan huvudstudien för att testa den valda metodens funktion i relation till syfte och frågeställning. Syftet är att kontrollera aspekter som genomförbarhet, relevans och

funktion. Efter pilotstudien ges möjlighet att utveckla och förbättra metoden för bästa möjliga utkomst.

4.3.2 Genomförande av huvudstudien

Ett par dagar innan planerad intervju skickade vi ut mejl till deltagarna där samtyckesblankett, intervjufrågor och zoomlänk var bifogade. Detta gjordes i syfte att ge forskollärarna möjlighet att förbereda sig och ha en insikt i intervjufrågorna. De intervjufrågor som användes skrevs fram med hjälp av en intervjuguide (se bilaga 1) för att få en översikt över frågornas relevans.

Zoomrummet öppnades en halvtimme innan intervju för att vi skulle kunna diskutera upplägg. Där bestämde vi vem som skulle ansvara för inspelning och föra anteckningar samt vem som ansvarade för interaktion och frågeställningarna. Då deltagaren kom in i zoomrummet presenterade vi oss och vår studie. Deltagaren gjordes medveten om de forskningsetiska principer som vi utgår från samt hur de beaktas. Vi upprepar alltså informationen som står i missivbrevet (se bilaga 2) för att tydliggöra samtyckeskrav, nyttjandekrav, informationskrav samt konfidentialitetskravet. Under avsnittet *4.5 etiska överväganden* beskrivs i detalj hur de forskningsetiska principerna beaktats.

Intervjun startar och en intervjuare meddelar att inspelning påbörjas och den andra intervjuaren inleder med de första grundläggande frågorna som finns i intervjuguiden (se bilaga 1). Därefter ser intervjun individuell ut utifrån vad deltagaren säger. Intervjuguiden (se bilaga 1) används som ett stöd och en grund, däremot uppstår följdfrågor i relation till vad deltagaren säger. När alla frågor ställts så avrundas intervjun. Inspelningen avslutas och deltagaren tackas för sitt deltagande i studien. Deltagaren lämnar zoomrummet och intervjuerna stannar kvar för en kort reflektion av intervjun.

4.4 Bearbetning och analys av data

Efter att intervjuerna genomförts avidentifierades och transkriberades all data. I transkriberingen av materialet benämns den första intervjun som intervju ett och deltagaren i intervju ett benämns som deltagare ett. Detta i syfte att avidentifiera deltagaren och att läsaren inte på något sätt ska kunna lista ut vilka deltagarna är. Bryman (2018) menar att transkribering med fördel görs för att förenkla tillvägagångssättet vid analys av data. Det bidrar till en mer noggrann och detaljrik beskrivning då det deltagaren

säger beskrivs ord för ord. Dessutom kan man gå tillbaka och enkelt se vad deltagaren faktiskt sagt.

Efter transkribering påbörjades en analys utifrån en grundad teori där vi gick igenom och sorterade transkriberingarna efter olika återkommande kategorier som exempelvis “förskollärarens roll i undervisningen”. Under kategorierna samlade vi alla transkriberingar som föll in i passande kategori från samtliga intervjuer. Därefter sammanfattades de generella antaganden till ett resultat där faktiska utdrag från de transkriberade intervjuerna användes för att styrka sammanfattningarna. Denscombe (2018) menar att en analys ifrån grundad teori används bland annat för att analysera intervjuer. Texter ska granskas och data kodas och kategoriseras för att synliggöra olika samband.

4.5 Etiska överväganden

God forskningssed är något som tillämpats under hela forskningsprocessen. Löfdahl Hultman (2021) menar att det etiska förhållningsättet är något studenter ska tillämpa i hela forskningsprocessen och som något som ska genomsyra hela arbetet från beslut av forskningsämnet, val av metod, genomförande till framskrivandet av forskningens resultat. Likväl har god forskningsetisk praxis tillämpats då förskolor samt personer intervjuerna har berört har aidentifierats (Vetenskapsrådet 2017).

De etiska aspekter som vidtagits i studien omfattar de fyra forskningsetiska principerna som består av informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet 2002).

Nedan kommer en beskrivning på hur de fyra etiska principer har beaktats under genomförandet av studien. För att förtydliga för deltagarna i studien förmedlas deras rättigheter i ett missivbrev (se bilaga 2). Deltagarna får information om hur intervjuerna kommer genomföras, syftet med intervjuerna och undersökningen såväl som hanteringen av all data. Dessutom informeras deltagarna muntligt innan intervjuens start för att förtydliga ytterligare och ge möjlighet för deltagarna att ställa frågor om oklarheter skulle finnas. På så sätt blir *informationskravet* beaktat. För att ta hänsyn till *samtyckeskravet* bifogas en samtyckesblankett till deltagarna i samband med utskicket av missivbrev.

Samtyckesblanketten (se bilaga 3) skrivs på av deltagaren för att bekräfta sitt samtycke att delta i studien. Deltagarna görs även medvetna om att de kan avbryta sitt

deltagande om de önskar och dra tillbaka sitt medgivande, även detta förtydligas muntligt innan intervjun påbörjas. Information om hanteringen av data framgår även kort i missivbrevet (se bilaga 2). Där nämns bland annat att GDPR beaktas, att all data ska transkriberas och anonymiseras i samband med framskrivandet av resultat-delen. Även detta förtydligas muntligt innan intervjun där vikten av tystnadsplikt från intervjuarna beskrivs. Allt för att deltagaren ska känna en trygghet och förtroende för sitt deltagande i studien i enlighet med *konfidentialitetskravet*. *Nyttjandekravet* gör deltagarna medvetna om att all insamlade data endast kommer att användas till forskningsändamål, vilket även detta förtydligas i missivbrevet som skickats ut inför intervjun. Här framgår att studiens genomförs som del i förskolläraryrket utbildningen såväl som att all data kommer förstöras i samband med avslutad kurs.

4.6 Metodkritik

Begränsningar som kan uppstå med online-intervjuer är diverse tekniska störningar. Att tekniken strulade är något som vi var med om i en av intervjuerna. Uppkopplingen hos vederbörande deltagare var bristande vilket medförde störningar i form av fördröjningar i kommunikationen. Vid tillfällen pratades det i mun på varandra eller blev tyst under en längre tid. Tack vare att vi var medvetna om risken så kunde vi hantera det på ett professionellt sätt genom att trygga deltagaren och uppmana den att ta sig tid att prata trots störningarna, då vi såg och hörde personen oavsett fördröjning eller störningar.

Vi startade studien baserat på våra egna tankar och erfarenheter av hur utvistelsen nyttjas. I beslutet att undersöka IUS förskollärares erfarenheter hade vi om än undermedvetna, förutfattade meningar om hur undervisning i IUS förskolor bedrivs. För att bedriva en trovärdig studie har vi behövt lägga dessa förutfattade meningar åt sidan för att kunna förhålla oss objektiva i intervjuerna. Detta eftersom vi vill synliggöra både aspekter av pedagogiken som är positiva likväl negativa.

Endast fyra personer intervjuades till studien, det är alltså en mindre studie. Detta kan påverka trovärdigheten och tillförlitligheten då de slutsatser som dras blir väldigt generella. Vi bidrar inte med ett resultat som kan anpassas på många förskolor, snarare en bild av de erfarenheter IUS förskollärare *kan ha* om undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv. Studien blir mer av en inspiration och ett mindre kunskapsbidrag.

5. Resultat

I resultatet presenteras den data som samlats in med hjälp fyra intervjuer av förskollärare som arbetar på förskolor med har I Ur och Skur Utveckling AB som huvudman. Förskollärarna har intervjuats med hjälp av en intervjuguide (se bilaga 1) och fokus har legat på deras erfarenheter av undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv. Detta eftersom studien syftar att undersöka förskollärares erfarenheter gällande undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv.

5.1 I Ur och Skur-förskollärares erfarenheter av undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv

I detta avsnitt beskrivs några av de återkommande mönster som vi såg i resultatet från våra intervjuer, med efterföljande utdrag från intervjuerna. Fokus ligger på liknande erfarenheter som IUS förskollärarna beskrivit med utomhuspedagogisk undervisning som grundpelare.

5.1.1 Växelverkan mellan miljöer i undervisningen

Samtliga deltagare beskriver att de arbetar med en växelverkan mellan olika miljöer för att beakta barns bästa samt bidra till meningsfull undervisning. Med detta menar de att de nyttjar utomhusmiljön såväl som inomhusmiljön beroende på vad som bidrar främst till lärandesituationen. Något som alla intervjudeltagare ger uttryck för är att all undervisning som går att genomföra utomhus fungerar lika bra att göra inomhus. Likaså understryker förskollärarna att det behöver finnas en medvetenhet i utevistelsen, det viktiga är alltså inte att befinna sig utomhus utan snarare hur man är ute och i vilket sammanhang. Det är upp till förskolläraren att skapa sig en förståelse och en medvetenhet om hur de kan ta vara på de olika miljöer som barnen befinner sig i. Utevistelsen ska vara en positiv upplevelse för barnen. Det finns ingen anledning att bedriva undervisning utomhus om det inte är en lustfylld situation. En växelverkan mellan miljöer beskrivs som följande av en deltagande förskollärare:

Att man ska jobba växelverkan, man ska inte vara ute, det handlar inte om att vara ute till vilket pris som helst utan det handlar om att vara ute medvetet.

Det handlar om en växelverkan och aa, och så. Och det kanske kan tolkas olika. Ehm, men det som jag tänker och ser när jag liksom jobbar med det, det är ju framför allt medvetenheten kring att vara utomhus och bedriva undervisning. (Elin)

Den medvetna utevistelsen jämförs av flera förskollärare med tidigare erfarenheter från andra arbetsplatser i traditionella förskolor eller skolor. Det framkommer att de alltid varit ute och att de förr hade en bild av att de bidrog till barns lärande genom att vara ute. I dagsläget när de arbetar mer medvetet och har större kunskap om utomhuspedagogik kan de ställa sig kritiska till sitt tidigare synsätt. Att endast vara ute bidrar inte i sig till barns lärande. En av de deltagande förskollärarna beskriver det på följande sätt:

Eh, jag har alltid varit ute under alla år som jag har jobbat men, och jag upplever att många säger så här att ”ja under pandemin då var alla ute”, då blev det att alla gick ut. Och Ja, du kan gå ut men det du gör ute är avgörande för om du bedriver utomhuspedagogik tänker jag. (Elin)

5.1.2 Planerad undervisning utomhus

Förskollärarna beskriver att de arbetar med planerad undervisning utomhus minst en till tre gånger i veckan där de har olika fenomen som lärandeobjekt. Här menar de att planering genomförs där de reflekterar över barnens intressen, vad de dras till utomhus och vilka strategier de ska använda sig av i undervisningen. De reflekterar i grupp varje vecka och ibland även med barnen för att ytterligare synliggöra deras perspektiv. En återkommande aspekt är att de beskriver att de under hela dagen arbetar med lärande utomhus på olika sätt. Däremot beskrivs den mer medvetna, planerade eller specifika undervisningen såsom att de går i väg till skogen och lär sig till exempel om olika arter som finns i skogen. En deltagare beskriver det såhär:

Men sen har vi ju mer ledarledd undervisning där jag kanske har tagit med mig en vit duk där vi dukar upp löv och så pratar vi om former kanske eller färger eller vad det nu kan vara. Eh, och det skulle jag säga att det sker ju två till tre gånger i veckan. Minst. Utomhus. (Karin)

Samtliga förskollärare nämner även friluftsförskolans skogsskola när vi talar om planerad undervisning utomhus - knopp, knytt och mulle. Det ter sig olika hur upplägget för skogsskolan är, några arbetar en gång i veckan under hela året och andra under kortare,

intensiva etapper en gång per termin. Här beskrivs ett mer övergripande fokus på friluftsliv och att uppleva skogen utifrån ett friluftsperspektiv. Undervisningen enligt skogsskolan får därav ett större naturvetenskapligt innehåll. I övrigt menar de att de annars bedriver olika sorters undervisning utomhus, så som matematik, estetik, samhällskunskap etcetera och då tar de vara på utomhusmiljön och hur den kan bidra i undervisningen. Skogsskolorna beskrivs kort av en deltagande förskollärare på detta sätt:

Varje vecka har vi det som vi kallar för skogsskolor. Det är också känt som knopp, knytte och mulle. Eh, där vi liksom lite mer fokuserat då pratar lite mer friluftsliv, upplever skogen utifrån ett friluftsperspektiv. Där blir det ju väldigt mycket naturvetenskap. (Isabelle)

När flera av deltagarna tänker tillbaka på deras tidigare arbete i traditionella förskolor upplever flera av dem att barnen lär sig mer av den utomhuspedagogiska undervisningen i jämförelse med traditionell pedagogik. Förskollärarna upplever det som att deras medvetna förhållningssätt och den utomhuspedagogiska undervisningen bidrar till att barnen lär sig mer och snabbare. De reflekterar över den medvetna utevistelsen och hur utomhuspedagogik bidrar till fler specifika kunskaper så som exempelvis art-kunskap. Däremot kan de inte dra exakta paralleller mellan om det är deras arbetssätt i sig eller andra faktorer så som barnens eget intresse som bidrar till att de lär sig så mycket. Förskollärarna tror att det är förhållningssättet och pedagogiken men kan inte säga att det definitivt är så. En förskollärare uttrycker sig som följande:

Däremot så upplever jag ju att liksom våra barn de lär sig så sjukt mycket och jag tror nog att jag upplever att de väldigt mycket snabbare liksom lär sig så här eh, specifika saker som art-kunskap till exempel. På ett sätt som jag inte har upplevt på tidigare arbetsplats. Men där vet jag inte hur mycket som, alltså dem, där har det ju varit liksom språk som ehm utmaning. (Elin)

En begränsning som nämns av flera förskollärare när det gäller planerad undervisning utomhus är väderaspekten och flexibilitet. Tidigare i resultatet talas det om att IUS förskolorna inte är ute till vilket pris som helst. Däremot menar förskollärarna att de är utomhus i alla väder. Det är upp till förskolläraren att planera undervisningar som passar till olika sorters väder. Exempelvis om det är kallt passar det att hålla i en rörelsesamling eller om det börjar snöa kan förskollärarna vara flexibla och släppa sin ordinarie planering

för att nyttja snön. Det gäller alltså att ta vara på möjligheterna, göra medvetna val och vara flexibel eftersom vädret inte är något som går att styra över.

5.1.3 Förskollärarens roll och strategier

En aspekt som samtliga deltagande tar upp är hur viktig deras roll är i utomhuspedagogisk undervisning. Det är deras uppgift att planera, reflektera och vara medvetna om hur de tillsammans med olika miljöer kan bidra till meningsfullt lärande för barnen. Planering och reflektion beskrivs som centrala delar men det finns likaså utmaningar. Flera av förskollärarna beskriver vikten av att titta bakåt för att kunna driva undervisningen framåt. Det blir tydligt att saker som tid för planering, brist på material och liknande kan upplevas som en begränsning. De är medvetna om begränsningarna samtidigt som de beskriver ett öppensinnat förhållningssätt och väljer att se möjligheter. En av deltagarna beskriver hur de använder naturen som komplement till de material de har inomhus på förskolan. Förskolläraren beskriver en situation där hen tagit fram bilder på olika träd inför en undervisningssituation i skogen:

Och då, så att dels så har vi med de här bilderna och kan visa på dem men hela vägen fram till platsen där vi ska vara så samlar jag i fickorna, eh kottar och barr som jag hittar som jag vet att vi kommer använda som komplement till de här bilderna. (Elin)

Förskollärarna kan även se en begränsning i uterummet och det faktum att en del barn kan vara i behov av fyra väggar. Det stora utrymmet utomhus kan upplevas som för stort för vissa barn. De talar dock om att det är deras ansvar att skapa strategier och undervisningssituationer utomhus som bidrar den struktur som väggarna har inomhus. Strategier så som stock/stubb-ringar fungerar som ett undervisningsrum utomhus som förskollärarna skapat tillsammans med barnen. Dessutom beskrivs vikten av att planera lustfyllda undervisningssituationer utifrån barnens intresse för att engagera och fånga barnen även i en utomhusmiljö. Detta beskrivs av en deltagande förskollärare på följande sätt:

Det måste vara spännande och intressant för att de ska vilja vara där i det sammanhanget. Då har ju vi så klart en massa knep för att göra det här så som bland annat stock-ringar. Där vi liksom har våra samlingar. Så att säger jag ”nu ska mullarna samlas i stock-ringen” då vet de vart de ska gå och då har jag liksom automatiskt fångat deras uppmärksamhet. Men det är ju en sån sak

man måste fundera över när man planerar utomhusverksamhet. Hur fångar jag barnen? (Marie)

5.1.4 Platsen och upplevelsen

Likt hur förskollärarna beskriver växelverkan som en grundpelare i utomhuspedagogik, beskriver de också platsen och upplevelsen för lärande som avgörande. De beskriver de styrkor som finns i utomhusmiljön då flera lärandeobjekt blir synliga i sin autentiska miljö. Förskollärarna menar att utomhus kan barnen upptäcka skogen med alla sina sinnen genom att dofta, känna, se, höra etcetera. Barn lär sig på ett annat sätt när de får uppleva och befinna sig i genuina situationer, på autentiska platser, där ett naturligt lärande sker. Miljön ska på något sätt kunna bidra till barnens lärande. När de beger sig ut i skogen kan barnen till exempel upptäcka insekter i deras naturliga miljö eller hur lövens färg skiftar beroende på årstid. En av förskollärarna talar om årstidsväxlingar:

För jag tänker ju att, ska jag uppleva hösten och höstens skiftningar då gör jag ju det bäst utomhus där det syns. Där det syns att träden byter färg. Jag kan absolut projicera på väggen ett höstträd men det i sig tycker inte jag är samma upplevelse som att gå ut i skogen och se att till och med blåbärsriset byter färg. Att få vara dära, i blåbärsriset och krypa och upptäcka det hära. Jag kan absolut ta in skogen i en inomhusmiljö men jag tror på det här genuina lärandet i rätt miljö. (Marie)

Genomgående nämns olika platser som centrala i förskollärarnas undervisning, såväl i skogen som ute på gården. Även här blir förskollärarnas medvetenhet om utevistelsen tydlig när de beskriver att de byggt upp lärandemiljöer på förskolans gård samtidigt som de tar vara på den autentiska miljön för lärande i skogen. En utmaning som beskrivs gällande platser är när skog eller andra naturmiljöer inte är så tillgängligt. Här menar flera av förskollärarna att deras egna bekvämligheter kan vara en begränsning såväl som avståndet till olika platser. Det är upp till dem att hitta "sina" platser och strategier för att ta sig till närliggande natur. Eftersom platsen och upplevelsen är en så stor del i det förskollärarna menar är utomhuspedagogik blir det även centrala byggstenar i barnens lärande.

6. Sammanfattande analys av resultatet

I det kommande kapitlet analyseras resultatet utifrån utvecklingspedagogiken för att besvara forskningsfrågorna. De teoretiska begrepp som används i analysen är *lärandets objekt*, *lärandets akt*, *erfarande och metakognitiva samtal*. Forskningsfrågorna som ska besvaras lyder:

- Hur talar I Ur och Skur-förskollärare om undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?
- Vilka möjligheter menar I Ur och Skur-förskollärare att det finns med undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?
- Vilka utmaningar menar I Ur och Skur-förskollärare att det finns med undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?

6.1 Lärandets akt

Inom utvecklingspedagogiken handlar *lärandets akt* till stora delar om förskollärarens attityd och planering av undervisning. Tillvägagångssätt och metoder skapar en grundläggande förutsättning för att barn ska kunna erfara, skapa förståelse för sin omvärld och uppleva meningsfullt lärande.

I synliggörandet av ett lärandeobjekt behöver förskolläraren skapa strategier för undervisningen vilket kräver planering, eget intresse och engagemang. I våra resultat finner vi flera deltagare som beskriver vikten av samma sak. Deras ansvar är centralt för att meningsfull undervisning ska kunna genomföras. Det personliga engagemanget från förskolläraren i sig ser vi som en stor tillgång i undervisningen eftersom detta är något som smittar av sig till barnen när det kommer till att bedriva undervisning. Om förskolläraren själv inte är intresserad av lärandeobjektet finns det en risk att det inte når fram till barnen.

Aspekter som planeringstid och utebliven planeringstid, materialbrist och liknande kan begränsa förskolläraernas möjlighet att utveckla sin kompetens. Trots rent praktiska hinder beskriver förskollärarna hur de väljer att se möjligheter i arbetet snarare än begränsningar och gör sitt bästa utifrån de förutsättningar de har.

Vi uppfattar likaså i resultaten att det barnen visar intresse för är av betydelse i planerandet av undervisningen. Förskollärarna i vår studie berättar att de behöver vara flexibla i sin planerade undervisning och anpassa sig efter barnen. De menar att om en har planerat att undervisa om exempelvis sniglar men barnen har absolut inget intresse av det så behöver en tänka om där och då och anpassa undervisningen utifrån vad barnen just då riktar sitt intresse mot. För oavsett hur mycket en försöker rikta deras uppmärksamhet mot sniglarna kommer barnen inte lära sig när intresset inte finns där. På så sätt blir både lärandets akt och lärandets objekt något som barnen påverkar dagligen. Något annat som kan begränsa och påverka undervisningen är vädret. Eftersom vädret inte går att styra över behöver förskollärarna vara flexibla i genomförandet av undervisningen och ta vara på den situation de ställs inför. Sådana strategier som framkommer av resultaten kan exempelvis vara att ha rörelseaktiviteter vid kallt väder. I våra resultat beskriver samtliga deltagare vikten av att barnen får delta aktivt med alla sina sinnen i undervisningen och att det är förskollärarens uppgift att engagera, motivera och göra barnen delaktiga. Med hjälp av en tillåtande och tillitsfull attityd kan förskolläraren förmedla kunskap.

Likväl kan den miljön undervisningen genomförs i vara avgörande för förskollärarens pedagogiska strategier. Genom att befinna sig i autentiska miljöer där olika fenomen tar sin grund, tillsammans med medvetna förskollärare ges barn möjlighet att *erfara* och lära sig om sin omvärld (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson 2014). Olika miljöer och platser är på så sätt en bidragande faktor till barns möjlighet till lärande. Eftersom IUS förskollärare vistas i flera olika miljöer i växelverkan mellan utomhus och inomhus blir möjligheterna mycket stora i undervisningen.

I undervisningen spelar kommunikationen en stor roll och däri är de *metakognitiva samtalen* av betydelse. I samtalen synliggör förskolläraren det rent praktiska som sker med barnens tankar och funderingar kring lärandets objekt för att göra det möjligt för barnen att själva tänka och reflektera kring objektet. När barnen får reflektera över vad de lär sig skapar de nya minnen och meningsfulla erfarenheter. Flera förskollärare talar om vikten av att kommunicera med barnen och att i stunden för undervisningen utmana barnens tankar. Förskollärarna lyfter också att de i veckoreflektionerna utmanar barnen i att minnas och sätta ord på det de lärt sig under veckan. En av förskollärarna som arbetar med de yngre barnen uttrycker det som ”*Och de som har språket berättar och de som inte*

har språket kan man ändå se uttrycket när man fått känna igen vad man gjorde, man kan ändå uppleva en glädje hos de.”.

På så sätt blir både erfارande och metakognitiva samtal avgörande i undervisningen vilket skapar förutsättningar att barnet är en aktör i sitt eget erfarenhetskapande.

6.2 Lärandets objekt

Doverberg, Pramling och Pramling Samuelsson (2019) talar om *lärandets objekt* som det valda innehåll som förskolläraren riktar barns uppmärksamhet mot i undervisningen. De beskriver vikten av att förskolläraren har en gedigen kompetens och kunskap gällande valt lärandeobjekt. Förskollärarens kompetens och kunskap är ett av de övergripande mönster som framkom i resultatet.

Det blir tydligt att utomhuspedagogiken bidrar till en stor variation av lärandeobjekt och förskollärarna i studien delar en uppfattning om att barnen lär sig mycket i naturen. Naturvetenskapliga lärandeobjekt är framträdande i utomhusmiljön men även matematiska, samhällsvetenskapliga, språkfrämjande etcetera.

Det är förskollärarens kompetens och förmåga att rikta barns uppmärksamhet som möjliggör eller begränsar undervisningen. Framför allt talar de förskollärare som deltagit i studien om möjligheter gällande undervisning utomhus. De menar på att allt som kan göras inomhus kan också göras utomhus men att en behöver tänka igenom vad som är lämpligt att genomföra på vilken plats. Så som en deltagande beskriver det *”För om det regnar utomhus kanske det inte funkar så bra att sitta och måla ute då, utan då får man göra det inne i stället”*. Samtliga deltagare lyfter möjligheten att vara inomhus som något positivt även om de föredrar att genomföra undervisningen utomhus. De beskriver även att ta in naturmaterial inomhus som något fördelaktigt, men att det gäller att ta vara på naturmaterialet innan det förgås och behöver slängas.

Framträdande i resultatet är hur en variation av platser ses som något bidragande för att genomföra olika sorters undervisning. En av förskollärarna beskriver att undervisningen inte behöver ske endast på den utvalda platsen, den kan lika gärna ske längst vägen dit. Om barnen eller en förskollärare hittar något av intresse under promenaden kan de stanna till och ha en spontan undervisning om objektet.

Utomhuspedagogik beskrivs som en växelverkan mellan olika miljöer och att

miljöerna ska bidra med något. Men att enbart befinna sig utomhus bidrar inte till ett meningsfullt lärande. Det gäller alltså att förskolläraren skapar förutsättningar för lärande i den miljö där barnen befinner sig i olika situationer.

6.3 Barns erfارande

Erfarande inom utvecklingspedagogiken handlar om att barn lär genom att göra, undersöka, experimentera samt reflektera över sina handlingar och upplevelser. Erfarande bidrar till den bild som individer skapar sig av omvärlden med hjälp av att uppleva och reflektera över olika händelser som de är med om (Pramling Samuelsson & Asplund Carlsson 2019). För att barn ska ges möjlighet att lära genom sitt erfارande är förskollärarens strategier stor vikt. Om förskollärare inte skapar möjligheter till undervisning och lärande genom erfارande blir barnens upplevelser inget mer än just upplevelser.

Förskollärarnas medvetenhet är frekvent framlyft i resultatet då de ständigt uttryckte att det är just förskollärarna som bär det övergripande ansvaret för undervisningen. IUS förskollärarna menar att barn kan vistas utomhus men för att undervisning ska ske utomhus är förskollärarens metoder och strategier betydelsefulla. Att erfara sin omvärld genom autentiska situationer är något intervjudeltagarna har lyft som viktigt för den upplevelsebaserade undervisningen. I resultaten lyfts det vid flertal gånger att man absolut kan vara ute, men att det sker inget lärande utomhus om inte förskolläraren gör det möjligt.

Utomhuspedagogiken är starkt grundad i platsen den genomförs på. Flera av de deltagande förskollärarna i studien beskriver hur platsen påverkar lärandet, att de har skapat ”rum” utomhus både på den egna förskolans gård och i naturmiljöer de frekvent återbesöker. Detta är något som vi uppfattar har varit framgångsrikt i deras undervisning. För om man vill lära sig *om* naturen och *med* naturen behöver en befinna sig *i* naturen. Genom att frekvent återbesöka samma naturmiljö ger förskollärarna barnen förutsättningar för erfارande av den miljön. En av förskollärarna beskriver att man absolut kan uppleva naturen med hjälp av projektor men att det sker bäst utomhus ”*Jag kan absolut projicera på väggen ett höstträd men det i sig tycker inte jag är samma upplevelse som att gå ut i skogen och se att till och med blåbärsriset byter färg. Att få vara nära, i blåbärsriset och krypa och upptäcka det*”.

För att barnen ska ta med sig erfarenheter och lärdomar av den utomhuspedagogiska undervisningen är förstahandsupplevelser avgörande. För att möjliggöra detta ser vi det som att både arbetslag och den enskilda förskolläraren behöver vara väl insatt i de didaktiska frågorna, ”vad, hur och varför” men också tillämpa ”var” i planerandet av undervisningen.

7. Diskussion

I diskussionen sammankopplar vi resultatet med tidigare forskning och styrdokument. Vi presenterar även de konsekvenser som kan finnas för yrkesrollen samtidigt som vi ger förslag på fortsatt forskning,

7.1 Resultatdiskussion

Här förs en diskussion där vi reflekterar över de resultaten som framkommit och sätter dem i olika perspektiv och dilemman med kopplingar till tidigare forskning och styrdokument.

7.1.1 Utomhuspedagogik

En uppfattning som finns och som vi delar är att förskollärare ofta använder sig av begreppet utomhuspedagogik utan att ha en förståelse för pedagogiken. De kan exempelvis mena att genom att bara befinna sig utomhus nyttjar de utomhuspedagogiken. Detta trots att varken planerad eller spontan undervisning bedrivs. Många gånger nyttjas utevistelsen för barnens egenvalda lekar utan att det bedrivs någon egentlig undervisning. Av den anledningen anser vi att det behövs större kunskap kring utomhuspedagogiken och hur man kan ta vara på utevistelsen för att bedriva undervisning. Detta är något som även kommer fram i resultatet då förskollärarna reflekterar över tidigare arbetsplatser, på traditionella förskolor, och hur de nyttjat utevistelsen för undervisning.

Att bedriva undervisning i utomhusmiljö har flera bidragande faktorer till barns utveckling menar Cooper (2015), han menar att ämneskompetenser, motorik och en förbättrad hälsa är några av de fördelar. Utomhuspedagogik bidrar bland annat till fysisk aktivitet, som i sin tur bidrar till både mental och fysisk utveckling (Cooper 2015). Det finns alltså forskning som visar på att utomhuspedagogik bidrar till barns utveckling. Detta är något som förskollärare ska sträva efter enligt både Barnkonventionen SFS

(2018:1197) som betonar barns rätt till såväl fysisk som mental utveckling. Samt förskolans läroplan som menar på att varje barn har rätt till utveckling och lärande (Skolverket 2018). Det är förskollärares ansvar att arbeta efter barnkonventionens artiklar och följa Skolverkets riktlinjer. Av den anledningen blir bristen på användandet av utomhuspedagogik något vi ställer oss kritiska mot, då utevistelsen är en stor del av barns vardag på förskolan.

7.1.2 Barns lärande

Szczepanski (2007) beskriver möjligheterna av växelverkan mellan inomhus och utomhus som bidragande till barns lärande. Att "uterummet" möjliggör en förutsättning för barnen där de får uppleva något med hela kroppen och alla sina sinnen. Detta bekräftas också i våra resultat där flera förskollärare talar just om naturens magi och hur en kan locka till en mer fängslande undervisning genom att befinna sig utomhus.

I förskolans läroplan står det att undervisning ska främja utveckling och välbefinnande hos de individer som vistas i verksamheten samt ge barnen möjlighet att lära sig med alla sina sinnen (Skolverket 2018). Att främja utveckling och lärande ser vi lysa igenom i vår studie genom att flera förskollärare beskriver det som att utomhuspedagogiken kan vara fördelaktig bland annat för de barn som inte alltid har uthålligheten att sitta kvar i samlingsen. Utomhus ges de möjlighet att få utlopp för sina behov av rörelse utan att störa i undervisningen, samtidigt som de är delaktiga. Medan inomhus beskriver förskollärarna att det blir ett större distraktionsobjekt om en individ börjar med något annat i undervisningen. Att barn har bättre fokus under undervisning utomhus är något som även Norwood, Lakhani och Kendall (2020) har sett. Barnen visade stort intresse för undervisningen, däremot kunde de inte dra en slutsats gällande om barnen lärt sig mer utomhus. De kunde endast göra en tolkning av att barnens fokus upplevdes större utomhus. Szczepanski (2009) talar om liknande uppfattningar. Alltså att uterummet bidrar med flera positiva effekter men att han inte kan dra en slutsats kring om undervisning utomhus bidrar till att barn faktiskt lär sig mer.

Utomhuspedagogiken har utvecklats till något mycket mer än att enbart bedriva undervisning utomhus. Inför studien hade vi en fördom om att utomhuspedagogik i stora drag innebar att enbart bedriva undervisning utomhus. Under studiens utformning har våra förutfattade meningar motbevisats och vi har bildat en ny uppfattning om vad utomhuspedagogik är. Nu anser vi att de centrala delarna inom utomhuspedagogiken är

växelverkan mellan miljöer, upplevelsebaserat lärande samt en barncentrerad utgångspunkt. Öhman (2011) talar om att en gemensam grund för utomhuspedagogiken är det upplevelsebaserade lärandet. Alltså att befinna sig i naturen, känna på den och upptäcka den med alla sina sinnen. Studiens resultat bekräftar detta då deltagarna för fram vikten av att upptäcka med sina sinnen. Att ta på, vistas i och uppleva olika miljöer beskrivs som en möjlighet till mer meningsfullt lärande. Även Skolverket (2018) lägger stor vikt vid att använda alla sina sinnen för ett mer meningsfullt lärande.

7.1.3 Platsens betydelse för lärande

En slutsats som vi drar med hjälp av resultatet är hur viktiga olika platser är för barns lärande. Den plats som man befinner sig på ska bidra till lärandeobjektet i undervisningen. Resultatet visar likaså vikten av en växelverkan mellan miljöer, exempelvis att variera mellan utomhus och inomhus. Detta är något som Fägerstam (2012) bekräftar i sin forskning. Hon menar att platsen ska bidra med något mer än att enbart vara en plats där undervisning genomförs. Olika platser bidrar till olika lärandesituationer och en medvetenhet kring detta bidrar till mer meningsfullt lärande. Även Szczepanski (2013) menar att platsen är av stor vikt vid undervisning. Han har kommit fram till att platser kan bidra till ett sammankopplande av lärandeobjekt och fenomen då undervisning sker i fenomenets autentiska miljö. På så sätt ges barnen större möjlighet att förstå lärandeobjektet. Detta stöds av Szczepanski (2009) som menar att växelverkan mellan utom- och inomhusmiljöer bidrar till lärande hos barn. Samt att om lärandeobjektet ska nå fram till barnen genom förstahandserfarenheter av naturen behöver förskollärarna se mervärdet i att befinna sig utomhus.

Studiens resultat visar att förskollärare använder platser och strategier i sin undervisning så som stock- och stubbringar. Detta är återkommande platser som används som "samlingsrum". Barnen är medvetna om vad som förväntas av dem när de blir ombudade att gå till exempelvis stockringen, det skapas då en platsidentitet. Änggårds (2012) forskning visar att skapandet av lek- och lärmiljöer såväl som vardagliga miljöer utomhus bidrar till en trygghet hos barnen. Av den anledning är det fördelaktigt att skapa rum i naturen som representerar faktiska rum i barnens vardag. Däremot är det viktigt att vara medveten om det Öhman (2011) sett gällande att frekvent återkomma till en plats. Han menar att tryggheten i platser är av stor vikt samtidigt som han såg att återkomma

till en plats kan vara ett hinder i barns nyfikenhet. Med det menar han att variation mellan miljöer, såväl inomhus som utomhus, är viktigt att prioritera. Skolverket (2018) beskriver hur barn i förskolan ska ges möjlighet att befinna sig i och upptäcka olika miljöer. Miljön beskrivs som en grundpelare i undervisningsmöjligheter, likt studiens resultat och tidigare forskning inom området.

7.2 Konsekvenser för yrkesrollen

Innan studien påbörjades hade vi en bild av att utomhuspedagogik och framför allt IUS förskolor befann sig utomhus under hela verksamhetstiden. Detta är en fördom som vi upplever att vi delar med många andra. I vårt sökande av tidigare forskning och i genomförandet av intervjuer av IUS förskollärare har denna förutfattade mening dementerats. Vi har fått nyvunna insikter kring både IUS verksamhet men likväl hur man kan bedriva utomhuspedagogik och vilka möjligheter det finns med det. Vi hoppas att vår studie kan bidra till att fler får insikt kring vad utomhuspedagogik faktiskt är och hur det bedrivs.

De konsekvenser vi kan se för yrkesrollen är att de förskollärare som arbetar inom traditionell förskola troligtvis inte är lika insatta i hur en kan nyttja utomhuspedagogiken och av den anledning uteblir den utomhuspedagogiska undervisningen. Om vi ser på det utifrån ett IUS förskollärarperspektiv å andra sidan så kan vi inte se så mycket konsekvenser. Vi upplever det som att IUS förskollärarna är väl insatta i sitt arbete och i hur de kan/ska nyttja utomhuspedagogiken. Samtliga beskriver hur de väljer att se möjligheter snarare än hinder i arbetet och just det faktumet att de har möjligheten att genomföra sin undervisning inomhus också om det skulle krävas som väldigt viktigt.

Det vi däremot vill uppmärksamma återigen är att det inte finns så mycket ”nutida” forskning kring utomhuspedagogiken. Majoriteten av all forskning är utgiven 2014 eller tidigare vilket vi hoppas att det sker en förändring i. Detta av den enkla anledningen att ny forskning och kanske föreläsningar kan vara en ögonöppnare för förskollärare. Att bedriva undervisning utomhus har många fler fördelar än nackdelar, baserat på det hoppas vi att vår studie har bidragit med ny kunskap och inspiration att nyttja utevistelsen för att bedriva undervisning.

Eftersom vi upplever stora skillnader mellan våra erfarenheter från traditionella förskolor och IUS förskolors erfarenheter av undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt

perspektiv kan det vara intressant att ha liknande forskningsfrågor men riktat mot traditionella förskolor. Vi har även reflekterat över hur IUS licenstagande förskolor kan skiljas från förskolor med IUS Utveckling AB som huvudman, detta kan också vara intressant att undersöka ytterligare. Överlag anser vi att det finns flera olika möjligheter till nya forskningsområden och vi upplever att det behövs mer forskning kring området för att skapa en rättvis bild av vad utomhuspedagogik faktiskt är.

8. Referenser

- Bryman, A. (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3. Stockholm: Liber AB.
- Cooper, A. (2015). Nature and the Outdoor Learning Environment: The Forgotten Resource in Early Childhood Education. *International Journal of Early Childhood Environmental Education*, 3(1), ss. 85–97. ISSN: 2331-0464 (online)
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken. För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Dewey, J. (1999). *Demokrati och utbildning*. Göteborg: Daidalos.
- Dewey, J. (2004) *Individ, skola och samhälle. Utbildningsfilosofiska texter. 4e upplagan*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Doverberg, E., Pramling, N. & Pramling Samuelsson, I. (2019). *Att undervisa barn i förskolan*. Stockholm: Liber AB.
- Faskunger, J., Szczepanski, A. & Åkerblom, P. (2018). *Teaching with the sky as a ceiling*. Linköpings Universitet. DOI: [ct9g](https://doi.org/10.26907/2345-1792.ct9g)
- Friluftsförbundet. (u.å.). *I Ur och skur- Om oss*.
<https://iurochskur.friluftsförbundet.se/om-oss/> [2023.05.09]
- Friluftsförbundet, (2019). *Informationsfolder - förskola och skola*. Hämtad [2023.05.09]
https://www.friluftsförbundet.se/globalassets/5.-friluftsförbundet-i-skolan/broschyror/Informationsfolder_forskola_skola
- Fägerstam, E. (2012). *Space and Place: Perspectives on outdoor teaching and learning* Diss. Linköping University Electronic Press.
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-81318>
- Gustavsson, L. & Söderberg, L. (2021). *I Ur och Skur. Upplevelsebaserat lärande för en hållbar livsstil i praktiken*. Hägersten: Friluftsförbundet I Ur och Skur utveckling AB.
- Hallin, A. & Helin, J. (2018). *Intervjuer*. Lund: Studentlitteratur AB.

- Holme, I.M. & Solvang Krohn, B. (1997). *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Löfdahl Hultman, A. (2021). God forskningssed, regelverk och etiska förhållningssätt. I Löfdahl Hultman, A. & Ribaeus, K. (2021) *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber AB.
- Norwood, F.M, Lakhani, A, & Kendall, E. (2020). Teaching traditional indoor school lessons in nature: The effects on student learning and behavior. *Landscape and Urban Planning* 206(12): 103963 <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2020.103963>
- Pramling Samuelsson, I. & Asplund Carlsson, M. (2014). *Det lekande lärande barnet*. Stockholm: Liber AB.
- SFS. (2018:1197). *Barnkonventionen. Lag om Förenta nationernas konvention om barns rättigheter*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet.
- SFS (2010:800). *Skollag*. Utbildningsdepartementet.
- Skolverket. (2018). *Läroplan för förskolan. Lpfö18*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket, (2022). *Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet*. Stockholm: Skolverket.
- Szczepanski, A. (2007) Uterummet – ett mäktigt klassrum med många lärmiljöer. I *Utomhuspedagogik som kunskapskälla. Närmiljö blir lärmiljö*. Red. Dahlgren, L-O., Sjölander, S., Strid, J. P. & Szczepanski, A. Lund: Studentlitteratur AB.
- Szczepanski, A. (2009). Handlingsburen kunskap – Lärarens uppfattningar om landskapet som lärandemiljö. Linköpings Universitet <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:234992/FULLTEXT01.pdf>
- Szczepanski, A. (2013). Platsens betydelse för lärande och undervisning – ett utomhuspedagogiskt perspektiv. *NorDiNa*, 9(1), ss. 3–17. <https://journals.uio.no/nordina/article/view/623/630>
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer - inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Elanders Gotab.
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Elanders Gotab.

Änggård, E. (2012). Att skapa platser i naturmiljöer Om hur vardagliga praktiker i en I Ur och Skur-förskola bidrar till att ge platser identitet. *Norska barnhageforskning*, 5(12). Ss.1–16. <https://doi.org/10.7577/nbf.414>

Änggård, E. (2014). *Ett år i Ur och Skur, utomhuspedagogik i förskolan*. Studentlitteratur AB: Lund.

Ärleman-Hagsér, E. (2008). Skogen som pedagogisk praktik ur ett genusperspektiv. I Sandberg, A. (red.) *Miljöer för lek, lärande och samspel*. Studentlitteratur. s.107–137

Öhman, J. (2011). Pedagogiska perspektiv på barns naturkontakt. I Mårtensson, F., Lisberg Jensen, E., Söderström, M & Öhman, J. (2011) *Den nyttiga utevistelsen? Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang*. *Naturvårdsverket*. Rapport 6407: 119–132.

9. Bilagor

Bilaga 1 – Intervjuguide

Frågeställningar	Intervjufrågor
<p>Grundläggande frågor.</p>	<p>Vilket år tog du förskollärexamen?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. När utbildade du dig inom Ur och Skur? 2. Arbetar du på syskon eller småbarnsavdelning? 3. Hur länge har du arbetat som förskollärare totalt?
<p>Forskningsfråga 1:</p> <p><i>Hur talar I Ur och Skur-förskollärare om undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vad innebär utomhuspedagogik för dig? <ul style="list-style-type: none"> - Hur bedriver du din undervisning utomhus? 2. Hur ofta bedriver ni planerad undervisning i utomhusmiljö? <ul style="list-style-type: none"> - Hur har ni tänkt kring detta upplägg? (varför/varför inte) 3. Hur planerar ni för lärande utomhus? 4. Hur arbetar ni med dokumentation?
<p>Forskningsfråga 2</p> <p><i>Vilka möjligheter menar I Ur och Skur-förskollärare att det finns med undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hur ser en typisk utomhusvistelse ut för din barngrupp? (ev. typisk dag på förskolan)

<p>Forskningsfråga 3</p> <p><i>Vilka utmaningar menar I Ur och Skurförskollärare att det finns med undervisning utifrån ett utomhuspedagogiskt perspektiv?</i></p>	<p>2. Upplever du det som att barnen lär sig mer eller mindre när undervisningen bedrivs utomhus?</p> <ul style="list-style-type: none">- Kan ni se något negativt med utomhuspedagogik? <p>3. Vilka fördelar och nackdelar upplever du med utomhuspedagogisk undervisning? Utmaningar och möjligheter?</p>
---	---

Bilaga 2 - Missivbrev

Informationsbrev om studie

Till pedagoger på förskolan

Förfrågan om deltagande i studie om att arbeta med I Ur och Skur pedagogik.

Hej, våra namn är Ebba och Elza och just nu läser vi vår sista termin på Förskolläraryrket på Högskolan Kristianstad. Denna termin skall vi genomföra vårt examensarbete där vi har valt skriva om I Ur och Skur pedagogiken och förskolläraernas erfarenheter kring arbetet med utomhuspedagogik. Vår ambition med studien är att synliggöra och kanske inspirera fler förskollärare till att våga använda sig av utomhuspedagogiken både i I Ur och Skur förskolor men även i förskolor utan specifik inriktning.

Om ni väljer att delta i studien kommer vi tillsammans med er/dig som vill delta bestämma en tid för intervju. Du/ni kommer få delta i en intervju som kommer att genomföras via den digitala plattformen zoom. Strax innan det är dags för intervjun kommer vi att skicka ut en zoomlänk till dig/er. Eftersom intervjun sker i utbildningssyfte kommer den att spelas in via ljudupptagning. Allt material kommer sedan att transkriberas från verbalt till text och i samband med det kommer vi även att aidentifiera deltagande personer och plats där intervjun skett. Den deltagande har alltid rätt att återkalla sitt samtycke till att delta i studien, även efter att intervjun redan genomförts. Efter avslutad c-uppsats kommer vi att förstöra all insamlad material. GDPR förordningen följs genom att ej ha med bilder, namn eller annan personlig information i studien.

Studien redovisas genom att vi skriver fram det i vår c-uppsats som publiceras offentligt genom Högskolan Kristianstad.

Vid intresse av att delta i studien ber vi er vänligen att svara oss via mejl senast den 22.09.2023.

Med vänlig hälsning

Ebba Hansson och Elza Grigane

Kontaktuppgifter till oss:

ebba.hansson0010@stud.hkr.se

elza.grigane0031@stud.hkr.se

Kontaktuppgifter vår handledare:

laila.gustavsson@hkr.se

Bilaga 3 – Samtyckesblankett

Samtycke till deltagande i studien om förskollärares erfarenheter av utomhuspedagogik

JA, jag har läst informationen och samtycker till att delta i studien om förskollärares erfarenheter av utomhuspedagogik

JA, jag samtycker till att videofilmas i samband med studien om förskollärares erfarenheter av utomhuspedagogik

Datum

.....

Deltagares Namnteckning

.....

Namnförtydligande